

Barbora Kuprová: Děti narozené mimo manželství na přelomu 18. a 19. století na panství Škvorec
Bakalářská práce - Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Barbory Kuprové zachycuje hlavní tendence ve vývoji počtu narozených dětí na panství Škvorec v letech 1750-1849 se zvláštním zřetelem k dětem rozeným mimo manželství. Téma práce je v rámci českého demografického výzkumu málo frekventované. Zatímco problematika současné mimomanželské plodnosti se těší odpovídajícímu zájmu, pro starší období tomu tak není. Období pozorování bylo vhodně zvoleno i s ohledem na známý vývoj mimomanželské plodnosti za úhrn českých zemí tak, aby bylo možno zjištěnou lokální úroveň porovnat s celostátními trendy. Obdobně bylo vhodně zvoleno i území, protože pro středočeskou venkovskou oblast podobný detailní výzkum zatím podniknut nebyl. Z těchto důvodů považuji téma práce za přínosné.

Barbora Kuprová přistoupila ke své práci velmi iniciativně a samostatně. Už z přehledu zpracovávaných archivních pramenů je patrné, že před vlastním demografickým průzkumem odvedla značné penzum práce při excerpce (více než 17,7 tisíc záznamů o narozených dětech). Podotýkám, že speciální problematika historické demografie není standardní náplní bakalářského studia demografie. Barbora Kuprová pro potřeby své práce prostudovala nejen příslušnou literaturu historicko demografickou a historickou, ale zvládla i práci s prameny; za tím účelem se musela naučit mimo jiné také základy paleografie. O jak nesnadný úkol šlo, je patrné i z obrazové přílohy.

Bakalářská práce byla předložena ve velmi pěkné grafické úpravě. Práce má rozsah 61 stran, z toho 47 stran textu, 4 strany tabulkové a 8 stran obrazové přílohy. Do textu jsou zařazeny obrázky a grafy. Práce má logickou strukturu a obsahuje všechny požadované náležitosti. Vlastní text je psán srozumitelně, výstižně a je věcný. Z části věnované pramenům, tj. popisu excerpovaných farních matrik, je patrné, že práci s prameny výborně zvládla a byla schopna ze své zkušenosti odvodit i zobecnění (např. upozornění na nevhodnost agregativní anonymní metody excerpce, při které uniknou duplicitní záznamy). Metody práce s daty odpovídají možnostem pramenné základny.

Sympatické je, že se Barbora Kuprová neomezila na pouhý popis vývoje počtu narozených dětí resp. změn v podílu dětí rozených mimo manželství. V úvodu své práce vyslovila několik hypotéz, jejichž platnost se pokusila prokázat: například, zda vyšší výskyt narození dětí souvisel s předchozím pobytem vojenských sborů, případně s polohou lokalit na jedné z hlavních silnic v Čechách, zajímala ji sezonnost jejich rození ve vztahu k polním pracím případně k termínu poutí. Díky použití jmenné excerpce také odhalila důvody vyššího výskytu vícerčat na panství a další zajímavé souvislosti. Výsledky svého výzkumu podává výstižně, vyjadřuje se jasně a srozumitelně. Svá zjištění se snaží zařadit do širších souvislostí. Z dat získala v podstatě maximum.

Barbora Kuprová prokázala, že se dobře vyzná ve studované problematice, že rozumí studovanému tématu a je schopna je samostatně zpracovávat a rozvíjet. Podle mého názoru splňuje práce „Děti narozené mimo manželství na přelomu 18. a 19. století na panství Škvorec“ nároky kladené na bakalářské práce v oboru demografie a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 6. června 2011

Doc. RNDr. Ludmila Fialová, CSc.